



Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 3. Hora Completorij obtulit Abraham sacrificium. Contemplationis series ex eodem sacrificio explicatur. Deprecatio pro dono contemplationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

comburat, & ad corpus etiam flamma pertingat. Cumque aliquando natura hunc ignem accusaret timens ne ab eo consumeretur, audivit vocem Dei dicentis sibi: Sine te comburi: itemque, In hoc igne purificaberis. Quid verò sentiat anima, dum cruciatur in hac flamma, quis poterit explicare? Moritur enim morte suavissima, sui obliviscitur, & omnium creaturarum, omne spatium angustum illi videtur, nec in se manere potest, nec toto cœli, terræque ambitu contineri. Vellet coram Deo annihilari, & in laudem ipsius omnino resolvi. Porro corpus sine pulsu remanet intensissimis doloribus afflictum, expers cibi, & somni, ac penè mortuum, nisi quod anima impetu amoris acta quandoque compellit ipsum voces tollere ad sidera altissimis gemitibus, & clamoribus inarticulatis. Hæc & alia plura de mystica hominis morte sanctæ animæ scripserunt, quæ inexpertis incredibilia videntur. Mors autem ista in contemplatione contingit, ad quam ferotinum tempus jam ingruentibus tenebris maximè idoneum esse omnes Theologiæ mysticæ Doctores asseverant. Sed & quidam (c) Ethnicus hanc veritatem non ignoravit, qui de seipso ad amicum scribens ait: Mirè silentio & tenebris animus alitur, ab iis quæ avocant abductus, & liber, & mihi relictus non oculos animo, sed animum oculis sequor, qui eadem quæ mens vident, quoties non vident alia.

§. III.

Hora Completorii obtulit Abraham sacrificium. Contemplationis series ex eodem sacrificio explicatur. Deprecatio pro dono contemplationis.

I. **I**Deò ante Completorium versiculus ille (a) Psalmi decantatur, *Converte nos Deus salutaris noster,*

c Plin. junior, libro 9. Epist. 36, & Psalm. 84.

quo peracto jam die è negotio ad otium, ab externis ad interna, à malitia diei ad noctis quietem, & ab actionum solitudine ad contemplationis suavitatem revocemur. In cujus rei typum (b) Patriarcha noster Abraham, cum accepta super numerum stellarum futura propaginis repromissione præscriptum à Domino sacrificium ipsa hora Completorii offerret, conversionem nostrâ ab activæ vitæ exercitiis ad contemplativæ sublimitatem non sine ingenti mysterio præfiguravit. *Sume, inquit, mihi vacca triennem, & capram trimam, & arietem annorum trium, turturem quoque, & columbam.* Ubi illud in primis observandum est, quod quadrupedibus bestiis volucres etiam in sacrificium adjunxit. Nam, ut ait (c) Richardus Victorinus, in avibus studia spiritualia, in animalibus corporalia exercitia intelliguntur. Qui vero ad apicem perfectionis anhelat, aves bestiis, interna externis, contemplationem actioni conjungere debet. *Et bestias quidem divisit Abraham in duas partes, volucres autem non divisit.* In internis enim exercitiis, quæ ad aves pertinent, cum soli divino conspectui pateant, illud dumtaxat oportet intendere, ut divinæ placeant voluntati: At in externis & corporalibus, quibus tum propter Deum, tum propter proximum insistimus, intentionem nostram necessario dividimus, & geminamus, & ad divinum beneplacitum, & ad proximi utilitatem attendentes. His autem studiis dum incumbimus, adhuc viget diei malitia, adhuc urit æstus concupiscentiæ, adhuc fervet carnalis prudentiæ calor. Ideo sacrificium nostrum custodire debemus, ne descendentes volucres ineptæ scilicet, ac superbæ cogitationes, immissiones per Angelos malos, illud coinquinent, & discerpant. Sed quid dicit Scriptura? *Cumque S il occumberet, sopor irruit super Abram, & horror magnus, ac tenebrosus invasit eum.* Ecce quomodo occidentem

b Gen. 15. & Richard, de differ. sacrificii Abrahæ, & Mariæ.

Solem comitatur sopor, & post soporem sequitur horror. Hunc vero soporem non illum arbitror esse, quem infirmitatis nostræ defectus, vitæque hujus necessitas immittit: soporem intelligo corporei sensus excessum, animi quietem, mentis alienationem. Dum igitur Sol occumbit, dum vanitatis deficit amor, dum carnis concupiscentia refrigescit, homo spiritualis irrudente desuper somno extra semetipsum rapitur, & ex divina revelatione, quasi per somnum, ea incipit cernere, & cognoscere, quæ prius fervente sole vix, vel nullatenus poterat intueri. *Per somnium in visione nocturna, ait (d) Job, quando irruit sopor super homines, & dormiunt in lectulo, tunc aperit aures virorum, & erudiens eos instruit disciplina.* At hunc soporem horror magnus, & tenebrosus subsequitur, (e) eodem attestante qui dicit, *In horrore visionis nocturnæ, quando solet sopor occupare homines, pavor tenuit me, & tremor, & omnia ossa mea perterrita sunt.* Et, *Si dixerò, consolabitur me lectulus meus, & relevabor loquens mecum in strato meo, terrebis me per somnia, & per visiones horrore concuties.* Quis enim non horreat, & contremiscat, dum mystico sopore supra semetipsum elevatus videt Deo revelante quantis quotidie periculis subjaceat, quam sit pronus ad casum, quam tardus ad surgendum, quam facilè perituræ carnis illecebris decipiatur; & insidiantis diaboli fraudibus ad ruinam impellatur?

I I. Pergit Scriptura: *Cum ergo occubisset Sol, facta est caligo tenebrosa, & apparuit clibanus fumans, & lampas ignis transiens inter divisiones illas.* En veram conversionem, quam initio Completorii postulamus: En totius seriem contemplationis. Primo occumbit Sol, postea soporatur homo, horror deinde invadit eum, tum caliginem videt tenebrosam, quam clibanus fumans dissolvit, & succensa lampas transeuntis ignis inflammat.

d Job. 33. 15. e Job. 4. 13. Idem 7. 13.

Postquam igitur prædictus horror studium spiritualis viri à caducis transtulit ad æterna, omni vitiorum tyrannide subacta, de conscientia incipit tranquillitate gaudere, & invalescente bona consuetudine in simplicem mentis nuditatem exaltatur; tunc fit caligo tenebrosa humana ratione imperscrutabilis, quam (f) Magnus Areopagita lucem esse ait, in qua Deus inhabitat, propterea tenebrosa vocatur, quod lux excedens, & exuperans, id quod luce tegitur, nimio splendore involvat. *Nubes*, inquit, & *caligo in circuitu ejus: & posuit tenebras latibulum suum*. Ad hunc fulgentissimum radium divinarum tenebrarum, qui omni essentia superior est, mysticæ Theologiæ (g) magister, Dei amatorem elevandum fore promittit, cum à se ipso, & ab omnibus liber fuerit, & solutus. Ad idem Psalmus nos hortatur (h) qui dicit, *Accedite ad eum, & illuminamini*. Ne fortè desperes, & dicas, *Nulla est spes videndi Deum*, nam *Deum nemo vidit unquam, & lucem habitat inaccessibilem* (i) præcipit Psalmus ut accedas. Ad quem? Ad Deum. Sed scriptum est, (k) *Scrutator majestatis opprimetur à gloria*. Accede ergo humiliter, accede confidenter, & illuminaberis, & facies tua non confundetur. Ideo post caliginem sequitur clibanus fumans, & lampas ignis. Prius ignis fumigans, postea ignis flammans. In clibano fumante intelligitur incendium amoris, in lampade lux gratiæ revelantis. Nam quia lux Divinitatis iis tantum, teste (l) Dionysio, verè collucet, qui immunda omnia, & munda transeunt, omnemque omnium sanctorum fastigiorum ascensum superant, & divina omnia lumina, rationesque cœlestes relinquunt, & in caliginem ingrediuntur, in qua vera est, ut scripta divina tradunt, is qui est super omnia, ad quam sublimitatem non nisi charitate currendo

f Dionys. Areopag. Psalm. 96. & 17. g Dionys. Areopag. cap. 1. mysticæ Theologiæ Psalm. 33. h 1. Joan. 4. 12. & 14. Timoth. 6. 16. k Prov. 25. 27. l Dionys. cap. 1. mysticæ Theologiæ.

pervenitur; idcirco amoris incendium in clibano cordis succendi debet. Sed quia in hac vita quantumcunque proficiat homo, nunquam ad summum perfectionis fastigium pervenire potest, ut Deum diligat totis viribus, tota mente, tota virtute, non sine causa succensus clibanus molestum, & lacrymosum eructans fumum ostenditur. Lampas vero ignis intimæ lucis quandam denotat inchoationem, in cujus tenui ac subobsuro fulgore æternorum bonorum supereminetia nobis interim manifestatur, donec crescamus usque ad perfectam diem, & ad illam felicem patriam perveniamus, in qua lumen lampadis, & lucernæ jam necessarium non erit, quia claritas Dei illuminabit nos.

III. O ignem! ô lucem! quæ post solis occasum immittitur, quæ tenebras peccatorum expellit, fiduciam gignit, nutrit spem, tollit timorem. O fidelem Abrahæ æmulatorem, cui datum est hostiam gratam offerre Deo, & post horrorem, & somnum divinum ignem, sanctumque lumen accipere. *Converte nos Deus salutaris noster, & averte iram tuam à nobis: festina ad adjuvandum nos hac sacratissima hora, qua à diei negotiis ad otium contemplationis toto mentis affectu converti desideramus. Ecce supplex & lacrymans pedibus tuis advolvor novellus Ephraïm, qui quasi avis avolavi, nidum quærens mihi, ubi reponam pullos meos, affectus meos. Cognovi nimirum tempus miserendi, quia venit tempus. Non me deinceps, te adjuvante, benignissime Salvator, non me ad egenam convertam hujus mundi elementa, ne mihi thesaurizem iram in die iræ, ne rursus vagari incipiam post greges sodalium meorum, ne ligatis manibus & pedibus proiciar à facie tua in tenebras exteriores, ne tanquam tepidum evomas me ab ore tuo, ne cum ipse veneris scrutans renes, & corda, scrutans Jerusalem in lucernis, inveniar minus habens. Et nunc Domine, Pater meus es tu, ego vero lutum: fictor meus es tu, & opus ma-*

num tuarum ego sum. Ne memineris iniquitatum mearum, & anticipent me misericordiae tuae. Unam petiit te, hanc jugiter requiram, ut inhabitem in domo tua omnibus diebus vitae meae. Effunde ergo, clementissime Deus, largam super me benedictionem de rore caeli, & de pinguedine terrae. Terrae inquam viventium, qui potantur torrente voluptatis tuae, & satiantur ab ubertate domus tuae. Utinam dirumperes caelos, & ad me descenderes, ut durities mea liquefacta diffunderet, & amore tuo ignitus praesentia tua dignus inveniret. Sicut desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Quando veniam, & apparebo ante faciem tuam? Quando veniam ad te supereminenti contemplatione elevatus de terra deserta, in via, & in aquosa, ut videam virtutem tuam, & gloriam tuam? Quamdiu miser jactabor in fluctibus mortalitatis meae, clamans ad te Domine, & non exaudis? Audi clamantem de profundis tenebrarum, introduce me in caliginem tuam, in qua lucet radius majestatis tuae, ut videam te, & sciam te, nunc quidem per speculum, & in aenigmate: postea vero discussa caligine facie ad faciem, cum lux perpetua fulgebit super me in regno felicitatis.

M E T R U M XXIV.

*H*oc est quod opto: cetera disfluunt
 Verna more nivis, quae tenui halitu
 Spirantis Zephyri liquefcit.
 Quid mihi Regum culmina, quid opes,
 Quid mollioris gaudia vitae,
 Aut vana ingeritis premia gloriae,
 Gentes sinistro tramite diviae,
 Iussisque indociles Dei?
 Omnia sordent: quicquid celsum
 Magno caelum continet ambitu,
 Quicquid tellus foecunda parit.

Tu Rex beate cœlitum ,
 Mundi sator , & rector ,
 Humani generis spes , amor , & quies ,
 Qui lucido astrorum in folio sedens
 Intimos cordis penetras recessus :
 Interna pelle nubila ,
 Componere fluctus turbidas ,
 Vt spiritus contagio
 Emancipatus corporis
 Tranquillus ad te convolet.
 Da votis facilem te Pater optime ,
 Tuæque lucis fulgidum menti jubar
 Emitte cœlitus ,
 Vt rursus patrio reddita cœlo
 Veri se repleat luminis haustu ,
 Tu poli terræque præses , tumidi quoque pelagi
 Moderatrix mens veni , cuncta regens vice stabili.
 O sacrum mundi decus , Patris & unica soboles ,
 Tuo semper parenti sapientia similis ,
 Intelligibilem expressio , nec Patre junior ,
 Nec minor , lux sempiterna effigies nitida Dei.
 Te semper generat , & semper amat , tibi placidus
 Annuit semper Parens : constat perpetuus amor
 Geniti , & Genitoris , ambos nam fœdere sociat
 Eterno unus amor , & spiritus : hunc sine numero
 Numerum facitis. Bonum simplex , unica Deitas ,
 Simplex aternitas , parque potentia , par amor
 Tibi cum Patre est. Nihil te sine dicere potis est ,
 Qui Verbo cuncta dicit. Sine te nihil opifex
 Aut facit , aut firmat. A te omnia condita numerum ,
 Artemque habuere , normam quoque , pondera , speciem.
 Huc igitur ades boni fons sapientia , maculas
 Absterge mentis , cernere ut vultum queam ,
 Vultum beatos qui facit Angelos ,
 Tu quoque Amor Deus ,
 Amor perpetuus Patris ,

Perpetuus Verbi Amor ,
 Vtrique compar , utriusque vinculum.
 Quem vis volendi , vis redamantium
 De corde semper intimo
 Spirat perrenni amore.
 Ades præpes & ex alto
 Septena mitte munera.
 Tu lux siderea domus ,
 Sanctorum fomes ignium ,
 Vigor igneus orbis ,
 Hospes pudici pectoris ,
 Sanctique amoris pronubus ;
 Dux ad astra , cordis ardor ,
 Et mentium voluptas.
 Huc opum diviniorem
 Dives , pax animi veni :
 Arcem pectoris occupa ,
 Nam tuo sine Numine
 Mens torpet , ut flumen gelu.
 At at recenti quo feror impetu
 Sublimis inter nubila ?
 Subitus unde mihi
 Venit furor ? quis me vigor ,
 Aut qua vis nova concitat ?
 Cernitis ? an rerum species deludit amantem ?
 Per medias equitare nubes ,
 Stelliferumque pede
 Iam videor calcare polum.
 Ad cœlitum consortium
 Super nitentis æthræ
 Altum feror cacumen.
 Ecce domus , turreſque recedunt :
 Iam pendula in minimam coit pilam globosa tellus ,
 Iam Solis , & Luna supervohor , Iovisque ſedes.
 Modo quod erat culmen refulgens ſiderum pyropis
 Calco pavimentum pedibus , & ſancta cerno

Delubra Divum,
Trahit me spiritus post se, meumque sacro
Amore pectus urit.
O raptus, atque excessus anima!
O mysticum silentium!
O sancta solitudo!
Pretiosa mors carnis, quies tranquilla, fax amoris,
Intus furens incendium,
Suspensio beata,
Pax cordis & suavissima
Mentis bonæ voluptas!
O quas Aligerum liras
Dulcesque cantus audio!
Carmina resonant non prius
Accepta æthereis choris.
Auditis ut decemplicem
Amor intus agit molem!
Amor hic est, nosco sonantium
Errores digitorum.
Vt blanda pubes cœlitum
Arripit aure sonitum!
Vt accinunt Amori
Aligerum phalanges!
Vt astra mulcent cantibus!
Hic eloquenti verbere
Chelym flagellat auream.
Hic garrientes fistulas
Blandis maritat vocibus.
Hic leni auratum pectine tangit ebur,
Doctus hic est molles ungue cedere fides,
Hic patrios sacro personat ore modos.
En ut decoris saltibus
Errantes quatiunt solum!
Nunc implicantur invicem,
Et sese manibus trahunt.
Nunc delicatis gressibus

Cantui occinunt sonoro.

Nunc in obliquam celeres cateruam

Disgregant sese placido rotatu,

Latoque plausu.

O pura mentis gaudia,

O sancti Amoris Orgia!

Adeste Amantes, quotquot ad aethera

Promouet virtus leuiore penna

Adhuc caduca corporis

Mole gravatos.

Nunc est canendum, nunc superum choris

Fas est adesse, & psallere.

Ergo huc canora tympana, & lyras ferte,

Ferte vota, ferte laudes.

Ludite, plaudite, psallite Amori:

Dulcia carmina pangite Amori:

Pangite laudes, fundite versus,

Cœlica promite cantica Amori.

Pulsate novo sydera cantu.

Plaudite cœli, plaudite terra,

Plaudite Amori.

Sed quis repente corripit mentem dolor,

Et nostra turbat gaudia?

Scilicet injecta curarum compede, & arcto

Carnis ligata vinculo

Ad ima rursus labitur

Mens è polorum culmine.

O Amor, ô retriçæ tandem fastidia vitæ

Tolle: ut siderea tibi liber sistar in arce

Tunc mea securus jaçtabo gaudia, quando

Vnica vita duos junget, & unica dies.

S. I V.

Completorio feruentius adesse debemus multis de causis.

Somnus imago mortis.

- I. **H**Ac hora totius diei defectus supplere debemus, ut si cæteris forsan officiis minus ala-